

Forfatter: Brandes, Georg

Titel: Udrag fra Hovedstrømninger. Den romantiske skole i Tyskland (1873)

Citation: Brandes, Georg: "Samlede Skrifter", i Brandes, Georg: *Samlede Skrifter*, 1899-1910, s. 318. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/text/adl-texts-brandes04-shoot-idm139992357953648.pdf> (tilgået 25. april 2024)

Anvendt udgave: Samlede Skrifter

Alexander v. Humboldt har vist, hvorledes Oldtidens Mennesker egenlig kun fandt Skønhed i Naturen, forsaavidt den var smilende, venlig og Menneskene *nyttig*. Omvendt Romantikerne: For dem er Naturen uskøn, forsaavidt den er nyttig, og de finder den skønnest i dens Vildhed, eller naar den indjager uvis Angst Nattens og Bjerggrubernes Mørke, den Ensomhed, i hvilken den paniske Skræk berører Sindet med sin Gysen, er Romantikerens ^{*} 319 kær, og den Tieckske Fuldmaane straalere saa uforanderlig over Landskabet, som var den en Teatermaane af oljet Papir med en Lygte i Ryggen. Jeg siger den Tieckske; thi han er blandt alle disse unge Skribenter det uomtvistelige Ophav til det romantiske Maaneskinslandskab, i hvilket man maa tænke sig alle Figurene fra hans Skrifter anbragte. Det er heller ikke vanskeligt at forklare, hvorfor det netop bliver ham, som opfinder Skovensomheden, den maanebeskinnede Tryllenat og Resten. Tieck er født i Berlin, vel omtrent den af alle større Byer, hvis Omegn afgiver de færreste skønne Naturindtryk. Aldrig ser man et fattigere Landskab end det, der dannes af disse brandenburgske Sandstepper, paa hvilke de tynde lange Grantræer staar stivt i Geledder som prøjsiske Soldater. Som Rousseau i en paradisisk skøn Natur - Egnen omkring Genf og Montblanc - blev direkte, umiddelbart, følsomt betaget af Naturen, saaledes fik Tieck i en naturløs Egn den sygelige Hovedstadslængsel efter Skov og Bjerg, som affødte Fantasteriet overfor Naturen. Det kolde og dagklare Berlin med sin moderne nordtyske Forstandsdyrkelse vakte Urskovslængsler og Tilbøjeligheder til en Urpoesi.